

Mimari değeri artıran girift yaklaşımlar

Mimarlığı ve mimari müdahaleyi çevresel bir mesele olarak kente ve kamusallığa katkısının dışında, projeye de ertı değer yaratacak bir şekilde ele aldıklarını belirten Slash Architects'ten Şule Ertürk Gaucher ve İpek Baycan Glaister, kentsel-kamusal faydaları kereen girift yaklaşımın hem yatırımın, hem de projenin değerini arttırdığına dikkat çekiyorlar.

Kentsel bağlamda mekan üretim biçimlerini araştırarak, mimarlığı kentsel, işletimsel ve mekansal potansiyelleri ortaya çıkartmak için ara yüz olarak kurgulamayı hedefleyen Slash Architects, çağdaş mimarlık yaklaşımını 'tek kişinin elinden çıkan' bir üretim olmaktan öte, daha bütüncül ele alınması gereken farklı vasıf ve deneyimlerin ortak ürünü olarak ortaya koyuyor.

Tasarlanabilir her konu ve ölçeği girift bir şekilde ele alarak, hepsine aynı hassasiyette yaklaşan Slash Architects, farklı ölçeklerdeki mimari proje üretimindeki yaklaşımını, tipolo-

jilerinin yeniden düşünülmesi ve kent bağlamı içinde yeniden yazılması yönünde ele alıyor.

"Mimarın kentsel bağlamda düşünülmemeyeceğine inanıyoruz" diyen Slash Architects'in kurucu mimarları Şule Ertürk Gaucher ve İpek Baycan Glaister, kent ile mimarın entegre düşünülerek geliştirilen mimari yaklaşımların kente bir akupunktur etkisi yaparak çevreyi dönüştürerek konforu ve kalkınmayı arttıracasına inanıyorlar. Şule Ertürk Gaucher ve İpek Baycan Glaister ile gayrimenkul sektörü içinde mimarlığın kent için üstlendiği pozisyonu ve kendi üretim biçimlerini ele aldık.

Slash Architects'in mimarlık anlayışı hangi kriterler üzerine kurulu? Tasarım anlayışınızda nasıl bir ele alışı var? Hangi kaygılarla hareket ediyorsunuz?

Mimarlık pratiğini mimarlığı besleyen bütün tasarım kanallarını birleştirerek ele almaya çalışıyoruz. Slash Architects de bu anlamda ismini "slasher" kavramından alıyor. Biraz daha açıklamak gerekirse "slasher" kavramı, farklı uzmanlıklar bünyesinde barındıran ve bu şekilde daha bütüncül tasarımlara ulaşmayı hedefleyen bir yapıyı ifade ediyor. Biz de Slash Architects olarak çağdaş mimarlığı "tek kişinin elinden çıkan" bir üretim olmaktan öte, daha bütüncül ele alınması gereken farklı vasıf ve deneyimlerin ortak ürünü olarak ortaya koymayı hedefliyoruz.

Slash Architects olarak kentsel bağlamda mekan üretim biçimlerini araştırarak, mimarlığı kentsel, işletimsel ve mekansal potansiyelleri ortaya çıkartmak için ara yüz olarak kurgulamak önceliğimiz. Tasarlanabilir her konu ve ölçeği girift bir şekilde ele alarak, hepsine aynı hassasiyette yaklaşımını önemsiyoruz. Mimari mekan üretimindeki yaklaşımın, tipolojilerinin yeniden düşünülmesi ve kent bağlamı içinde yeniden yazılması yönünde, 2013 yılından bu yana farklı ölçeklerde projeler geliştiriyoruz.

Kent, mimarlık, çevre, ekoloji gibi bir takım parametreler düşünülürken sizin de söyledikleriniz/söyleyecekleriniz

Şule Ertürk Gaucher - İpek Baycan Glaister

Yapılan mimari müdahale oluşturulurken kentsel ve kültürel sorumluluklar da gözettiği takdirde, dolaylı ya da direkt şekilde yatırımcıya mutlaka fayda sağlıyor.

var... Buradaki yaklaşımınızın ösü nedir? Nasıl bir noktada yaklaşıyorsunuz bu meseleye?

Sizin de soruda belirttiğiniz gibi mimarlığı ve mimari müdahaleyi çevresel bir mesele olarak görüyoruz. Ölçeği ne olursa olsun, projeye yaklaşırken kente ve kamusalığa katkısının ne olacağını, nasıl olacağını sorgulayarak başlıyoruz. Kentsel parametreler bağlamının oluşturmamızda büyük rol oynuyor. Yatırımcının briefinin üzerine düşünen kentsel-kamusal faydalara da yönelik düşünmeye devam ediyoruz, nitelikim bu girift yaklaşımın da yatırımın ve projenin değerini arttırdığına inanıyoruz. Yapılan mimari müdahale oluşturulurken kentsel ve kültürel sorumluluklar da gözettiği takdirde, dolaylı ya da direkt şekilde yatırımcıya mutlaka fayda sağlıyor. İşletimsel parametreleri bu hassasiyetle harmanlayan projelerin başarılı olduğuna inanıyoruz.

Çevre ve ekoloji konusunu başta başına ele alacak olursak, tasarımlarımızın ortaya çıkışında en önem verdiğimiz parametreler olduklarını söyleyebiliriz. Proje alanlarını analiz ederken ve tasarıma ön hazırlık aşamalarında çevresel verileri ön planda tutuyoruz. Mimari ölçeğin çevresel verileri verdiği tavrı, kentsel konumlanışını ve stratejik değerleri belirliyor bize göre. Bu sebeple analiz ve çıkarmış aşamalarında doğru konumlanış, kontrolü gün ışığı, rüzgar yönetimi, yumuşak zemin, sert zemin ilişkileri üzerine çalışmalar geliştiriyoruz. Bu anlamda sayısal hesaplamalı (compu-

tational) programlar kullanarak tasarımlarımızı geliştiriyoruz. Her ölçeğe yaklaşımınızda lokal olarak katabileceğimiz ekolojik değeri katmak; bu yaklaşımın akupunktur etkisi ile çevresini dönüştürmesine, konfor ve kaliteyi artırmasına imkan sağlamak istiyoruz.

Gayrimenkul sektöründe çok fazla üretim var. Ortaya çıkan çalışmaları değerlendirir misiniz? Bu üretim mimarlık ve kent için arzu edilen bir durumu yansıtır mı?

Bu soruyu Türkiye ve özellikle ikamet ettiğimiz şehir olan İstanbul özelinde ele aldığımızda, çok fazla olmanın yanı sıra çok hızlı ve plansız yapılaşma ile karşılaşıyoruz. Parsel bazında dönüşüm, kapalı site inşaatları ve neredeyse şehir ölçeğinde geliştirilmiş kentsel-kamusal değeri git gide azalan yapı bir çevre söz konusu.

İstanbul'un gelişimindeki en büyük eksi, bu anlamda kentsel stratejiler ve planlamalar gözlemlenmeden yapılan, kendi plan notları çerçevesinde maksimum verimim maksimum inşaat alanı olarak yorumlanırlığı yapısal çevreler. Bu şekilde hız ve rant kaygısı dolayısıyla ilgili ortaya çıkan yapılar, birbirine referans vermiyor, insan ölçeğinin dışına çıkan, arsaya konumlanışında daha çevresel parametreleri gözettiğinden dolayı dokuyu bozan yapı tavrı sergiliyor. Özellikle yeni gelişen alanlarda yer alan yapılaşma şehir kataloğu, kent içindeki noktasal kamusal mekanları oluşturan sipariş, dolus.

Siz bu üretimin neresindeisiniz?

Biz bu üretimin tam da içinde kendimizi bir yer edinmeye çalışıyoruz. İklim de yüksek lisanslarımızı ve çalışmalarımızı kentsel parametreleri gözetecek yapıtık. Bu duyarlılık kapsamına da zaman zaman kent planlamasında strateji oluşturmak ve kentsel kalıvıların oluşturmak, uyum içerisinde yapı çevreler geliştirmek adına belediyeler ile atöyle çalışmalarında bulunuyoruz. Kentsel dönüşüm ya da yeni yapılaşma alanlarında gözetilmesi gereken parametreler üzerine mimari katkılarla bulunacak projeler geliştiriyoruz. Örneğin Kağıthane Belediyesi için geli-

tirdiğimiz kalıvıya yapılaşmanın gözetilmesi gereken parametreleri yatırımcılar için gösterdiğimiz bir çalışma mevcut.

Kendi özelimizde ise, bize yatırımcı belli bir proje ile geldiği zaman yatırımcının işletimsel kaygılarını sağlamanın yanı sıra kullanıcının memnuniyetini ve yapının kente katkısını mutlaka gündeme getiriyoruz. Mümkün olduğunca çok alternatif geliştirerek projeye "artı değeri" katacak kullanımları entegre etmeye çalışıyoruz.

Kent ile mimariyi entegre eden bir takım projeler tasarlamak kaygısı ile hareket ediyorsunuz. Bu anlayışın yaratacağı etki konusunda nasıl bir projeksiyon çizersiniz?

Mimarın kentsel bağlamda düşünülmemeyeceğine inanıyoruz. Doğru yerde doğru stratejilerin kurgulanması, hem yapısal hem de kentsel katkı sağlıyor. Daha önce de bahsettiğimiz gibi tam tersi durumlarda git gide mekarsallığı kaybolan şehirler söz konusu. Kent ile mimari entegre düşünülerek geliştirilen mimari yaklaşımlar sayesinde kente bir akupunktur etkisinin olacağına inanıyoruz. Doğru müdahaleler çeren yapılaşmalar sayesinde kentsel mekanların cöklenmesi, sosyolojik ayrılmaların azalması ve hatta sok oranlarının azalması gibi etkilere bile mümkün.

Bu anlamda mimarın önemi ve doğru stratejilerin katkısına inanıyoruz.

Mimarlığı kentsel, işletimsel ve mekansal potansiyelleri ortaya çıkartmak için ara yüz olarak kurgulamak taraftarı... Bunu, mimarın tek başına gerçekleştirebilmesi mümkün mü?

Mimar bunu tek başına gerçekleştiremez. Yalnız mimarın rolü ve yaklaşımı bu yönde olmalıdır bize göre. Verileri toplama, doğru süzgeçlerden geçirerek harmanlama ve tüm parametreleri yönlendirici alternatifleri oluşturmak mimarın yapabileceği konulardır. Tabii ki tüm bunların hayata geçirilmesi için yatırımcının bu esnekliği sağlamanı, vizyonlarının örtüşmesini gerekiyor.

Final ürün odaklı beklentilerin bir kenara konup katı kabullerin kırılabilmesi çok doğurgan yaklaşımların önünü açabiliyor. Gü-

nümüzdeki "maksimum emsal" yaklaşımının "maksimum verim"i sağlayacak stratejilerin üretilmesi üzerinden yeniden sorgulanması gerektiğini ve ancak bu şekilde yeni tipolojiler ve mekansal arayışların sağlanabileceğini inanıyoruz. Bu anlamda belediyeler, yatırımcılar ve yönetmelikler mimarların önünü açmalı, planlamacılarla birlikte konsültasyonlarla daha doğru yatırımların yapılmasına önayak olmalı.

Sağlık yapıları, üzerinde yaptığımız birkaç projeyi dikkate aldığımızda uzmanlaştığımız bir alan olarak tarif edilebilir... Bu tür çalışmalar, diğer tasarım alanlarımızdan hangi yönüyle farklılaşır? Buradaki hassas çizgi nedir?

Bizim açımızda aslında değişen bir şey olmuyor. Mutlaka ki her tasarım konusunun yönetmeliği, verileri ve parametreleri farklı oluyor ama ortak nokta ölçeği ne olursa olsun mekanın bağlam ile kurduğu ilişki. Klinik yapıların birer kamusal mekan olduğu düşünülürken kullanıcıyı içeriye davet eden, mekanların ilişkisi doğru kurgulanması, amaca yönelik olmasının yanı sıra mekana katılmış ayrı özellikler ve kullanımlarla şekillenmiş mekanlar üretmek tasarımdaki hassasiyetimiz diyebiliriz.

Disiplinlerarası işbirliği tasarımın olmazsa olmazları haline geldi. Sizin tasarım yaklaşımınızda da farklı deneyimler, birliktirleri bir araya getirip sinerji oluşturma var. Bu direkt temasının tasarıma olan etkisini nasıl okumak/görmek lazım?

Bizce bu sinerji ancak ortak hedef (the greater good) aynı olduğunda gerçekleşebilir. Proje üretirken çok çeşitli kanallardan beslenme ihtiyacı duyuyoruz. Benzer yaklaşımları olan farklı disiplinlerden kişilerle bir arada bulunmak, tasarımlarımızın gelişmesine ve ilerlemesine yardımcı oluyor.

Günümüzde mimarlık ile geliştiriciler arasındaki ilişki doğru bir zemine oturuyor mu? Siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Geliştiricilerin beklentileri ve parametrelerini en doğru şekilde

yorumlayarak doğru projeler ile katma değeri artırılması ve stratejiler düşünülmesinin mimarın üstüne düşen görev olduğundan bahsetmiştik.

Bu ilişkinin doğru çalışması – doğru bir zemine oturması için yatırımcıların/geliştiricilerin emek ve katı rantsal kabullerden ziyade yeni alternatiflere açık olmasına bağlı. Metrekare karşılıklarının milimetrik hesaplarından çok mekânın kalitesini ve işletimsel değerini arttıracak yaklaşımlarla ilgilenmesi bize göre mimarlık çalışan geliştiricilerin farkı olmalı ve bu ilişki bu şekilde kurgulanmalı.

Bir tarafta mimari tasarım, öte tarafta iç mimari, diğer tarafta da kentsel tasarım... Bunların en doğru şekilde bir araya gelebilmesi için özellikle hangi aktörlerin ortak çalışmaları ihtiyaç var?

Mimarın rolünün bir orkestra şefliği olduğunu düşünecek olursak, bu farklı aktörlerin bir araya doğru şekilde gelmesi, tasarımların daha mesnetli olmasını ve genel anlamda eksik bir aygıtın kalınmaması sağlar.

Kentsel dönüşüm, kentsel yenileme çalışmalarına ilişkin değerlendirmelerinizi öngenebilir miyiz? Kent, nasıl dönüşüyor, neye dönüşüyor? Hayal ettiğiniz bir durum tarifliyor mu yapılan çalışmalar?

İçinde bulunduğumuz kentleşme çağında (urban age) kent nüfusunun hızla artışı ve inşaatın lokomotif sektörü olması fazlasıyla plansız yapılaşmayı beraberinde getiriyor. Özellikle kentsel dönüşüm konusuna değinecek olursak, en sakıncalı yanımız ekolojik dengiyi bozması olduğunu düşünüyoruz. Yer altı otoparklarının kurgulanması, emsali yüksek yapılaşmalar kentsel yeşil dokusunu git gide yok olmasına sebebiyet veriyor. Noktasal yüklenen yapıların bile bahçelerinin ağır dikilemez bir hale gelmiş olması, kentsel beton / yeşil oranını ciddi anlamda etkiliyor. Bu projeksiyonda kentin git gide daha az zemin oturumuna sahip ama doğal alanı git gide azalan yapı stokları ile dolu bir mekânı dönüştürme gözlemlenebiliriz.